

בית המדרש "תורת דוד"
ע"ש הגה"צ רבי דוד בר חן זצ"ל - רבה של שדרות,
והרבנית רות בר חן ע"ה

"תורת דוד"

השיעור השבועי

פרשת ויגש

תשפ"ה

(שנה ח', גליון מס' 371)

שיעורי הרב אליהו בר חן

e0527191965@gmail.com | 052-719-1965

פרשת ויגש התשפ"ה

"עֲשֵׂה שְׁלוֹם בְּמִרוֹמָיו"

א. "וַיִּגֶשׂ אֱלֹדֵי יְהוּדָה, וַיֹּאמֶר בִּי אֲדֹנִי, יִדְבָּר נָא עִבְדְּךָ דְבַר בְּאֲזְנֵי אֲדֹנִי, וְאֵל יַחַר אֲפָךְ בְּעִבְדְּךָ כִּי כְמוֹד כְּפָרְעָה", (בראשית, מד' - יח').

"וַיֹּאמֶר יִשְׂרָאֵל, רַב עוֹד יוֹסֵף בְּנֵי חֵי, אֵלֶיךָ וְאֶרְאֶנּוּ בְּטָרֶם אָמוּת", (בראשית, מה' - כח').

"אֲנֹכִי אֶרֶד עִמָּךְ מִצְרַיִמָּה, וְאֲנֹכִי אֶעֱלֶךָ גַּם עֲלֵה, וַיֹּסֵף יִשְׁתִּי יָדוֹ עַל עֵינָיו", (בראשית, מו' - ד').

"וְנָתַתְּ יְהוּדָה שְׁלַח לְפָנָיו אֶל יוֹסֵף, לְהוֹרֹת לְפָנָיו גִּשְׁנָה, וַיָּבֹאוּ אֶרְצָה גִשְׁוֹן", (בראשית, מו' - כח').

"וַיֹּאמֶר יִשְׂרָאֵל אֶל יוֹסֵף, אָמוּתָה הַפֶּעַם, אַחֲרֵי רְאוּתִי אֶת פָּנֶיךָ, כִּי עוֹדֶךָ חֵי", (בראשית, מו' - ל').

ב. בעניין חטא אדם הראשון, ידועים דברי ה"זוהר הקדוש" בכמה וכמה מקומות¹, שהיו האבות הקדושים, צריכים לעבור בירור אחר בירור, בכדי להסיר מהם את הזוהמא, ובכדי להביא לעולם יב' שבטי י-ה, וזה לשון קודשו ב"תיקוני זוהר"²:

"וְנָתַתְּ הָזֶה חֶטֶא דְחִנּוּהָ, דְהִטִּיל בָּהּ נֶחֱשׁ זִוְהָמָא, דְאִיהוּ עוֹפְרָת דְאֶתְעָרַב בְּטַפָּה (נוסחאות אחרות: בכספא) חִוּרָא כְסָפָא מְזוּקָק.

וְלֹא אֶתְדַכֵּי זִוְהָמָא מִנִּיהּ, עַד דְאֶתָּא אַבְרָהָם וְעָאֵל בְּנוּרָא, וְאֶתְלַבֵּן כְּסָפָא, וְנִפְיֵק עוֹפְרָת לָבָר, דְאִיהוּ יִשְׁמַעֵאל.

¹ חלק א', דף נב' ע"ב.

חלק ג', דף קיא' ע"ב.

² תיקון ע', דף קכח' ע"ב.

וְאֶתְמַר, בְּאָדָם, מוֹשֵׁךְ בְּעַרְלָתוֹ הָיָה,
אֶתְעַרְב עֲרֻבוֹבָא בְּדַהֲבָא, אֶצְטְרִיף בְּיִצְחָק,
וְאֶפִּיק זִוְהָמָא לְבָר, וְדָא עֲשׂו.
בְּיַעֲקֹב נָח, וְאֶשְׁתַּרְשׁ, וְאֶפִּיק תּוֹלְדִין,
וְאֶתְרַבִּי עַץ הַחַיִּים בְּעִנְפֹי וְשָׁרְשׁוֹי"³.
והנה, על פי זה, אפשר לבאר כמין חומר, את מאמר רבותינו ז"ל⁴ :
"שופריה דיעקב אבינו, מעין שופריה דאדם הראשון",

³ ותרגום דברי הקדושים, על פי ביאור "מתוק מדבש" - להגה"ק רבינו דניאל פריש זיע"א:
וכעין זה, היה חטאה של חוה, שהטיל בה הנחש זוהמא, שהיא דומה לעופרת, שנתערבה בטיפה לבנה
של זרע קודש של אדם הראשון,
שהיה נקי כמו כסף מזוקק, ואז נדבקה זוהמת הנחש גם באדם הראשון.
ולא נטהרה הזוהמא ממנו, עד שבא אברהם ונכנס באש, ונתלבן הכסף,
דהיינו, שנתברר הטוב, שהוא סוד החסד,
ויצא העופרת לחוץ, שהוא ישמעאל,
ובו נכללה, הזוהמא של החסד.
ונאמר באדם הראשון (סנהדרין, לח' ע"ב), שהמשיך עליו הקליפה והזוהמא, הנקראת ערלה,
ובזה, נתערב תערובת בזהב,
דהיינו, שנתערבה הקליפה, בבחינת הגבורה דקדושה,
וזה נצטרף ביצחק שהיה בגבורה, והוציא את הזוהמת הגבורה לחוץ, וזהו עשיו.
ביעקב, נח ונתקן אדם הראשון, ונשרש בו,
לכן אמרו חז"ל (בבא מציעא, פד' ע"א), 'שופריה דיעקב, מעין שופריה דאדם הראשון',
ועל ידי יעקב, נתגדל העץ החיים, שהוא סוד התפארת,
בענפיו, שהם יב' גבולי אלכסון שבתפארת, ששם שורשי נשמות של יב' שבטים,
ושורשיו של יעקב, למעלה בחכמה העליונה, בסוד, ישראל עלה במחשבה.
⁴ בבא מציעא, פד' ע"א.

שכן, לאחר התיקון והבירור, היה זיו איקונין של יעקב אע"ה נקי ובר מן החטא, כפי שהיה אצל אדם הראשון קודם החטא.

והנה, נתבאר ונתברר לנו, שהתיקון התחיל באברהם אע"ה. ובסייעתא דשמיא, נתעוררתי לבאר בזה, כדלהלן:

דהנה, במשך קל' שנים שפירש אדם הראשון מאשתו לאחר חטא עץ הדעת, הוא פגם בהוצאת שז"ל⁵,

והנה, המניין של מילת "אדם", עולה בגימטריא למניין 45,

וביחד, עולה הכל למניין 175, כמניין ימי שנותיו של אברהם אע"ה, אשר התחיל בתיקונו⁶. ודוק.

ג. על מאמר הכתוב⁷, "וַיְהִי אֲנָשִׁים אֲשֶׁר הָיוּ טָמְאִים לְנֶפֶשׁ אָדָם, וְלֹא יָכְלוּ לַעֲשֹׂת הַפֶּסַח בַּיּוֹם הַהוּא, וַיִּקְרְבוּ לִפְנֵי מֹשֶׁה וּלְפָנָי אֶהְרֹן, בַּיּוֹם הַהוּא", ביאר רבי יוסי הגלילי⁸:

שהיו אלו נושאי ארונו של יוסף,

וב"בעל הטורים", מצא לזה נוטריקון ורמז:

שכן, המילים, "אנשים אשר היו טמאים לנפש אדם", עולים בגימטריא 1528,

וכמו כן, המילים, "אילו שהיו נשאים ארונו של יוסף", עולים בגימטריא כך.

ומבואר אם כן:

ש"אדם", היינו, יוסף הצדיק ע"ה.

והנה, מצינו במסכת ברכות⁹:

⁵ עירובין, יח' ע"ב.

⁶ בראשית, כה' - ז'.

⁷ במדבר, ט' - ו'.

⁸ סוכה, כה' ע"א.

⁹ נה' ע"ב.

"האי מאן דעייל למתא, ודחיל מעינא בישא ...

לימא הכי, אנא פלוני בר פלוני, מזרעא דיוסף קאתינא, דלא שלטא ביה עינא
בישא",

ונתקשו בזה הרב חיד"א והמהרש"א זיע"א :

היאך יוכל האדם לומר דברי שקר, ואף על פי שאינו משבט יוסף?

ותירצו :

שכל ישראל נקראו על שם יוסף,

שנאמר ¹⁰, "נִהְיָ כְּצֶאֱנָן יוֹסֵף".

ומקור לזה, בבעל הטורים ¹¹, על הפסוק "וַיִּקְרָא בְהֶם שְׁמִי", שכל שבטי ישראל
נקראו על שם יוסף,

כדכתיב ¹², "גִּאֲלֹתַי בְּזִרְעִי עֲמֹד, בְּנֵי יַעֲקֹב וַיּוֹסֵף סֵלָה" ¹³.

ברם, בספרו הקדוש "דבש לפי" ¹⁴, תירץ בזה הרב חיד"א זיע"א :

"ומה גם, לפי מה שכתבו גורי האר"י זצ"ל, דיוסף הצדיק היה נפש אדם
הראשון,

וכמו שכתוב בנושאי ארונו של יוסף, 'לִנְפֹשׁ אָדָם' ¹⁵,

אם כן, שפיר מצי כל אדם מישראל לומר - אנא מזרעא דיוסף קאתינא,

דאבוהון דכולהו אדם".

¹⁰ תהילים, פ' - ב'.

¹¹ בראשית, מח' - טז'.

¹² תהילים, עז' - טז'.

¹³ ועיין עוד, במסכת סנהדרין (יט' ע"ב):

שהוא, מחמת שפרנס יוסף הצדיק את עם ישראל, בהיותם במצרים.

¹⁴ מערכת ע'.

¹⁵ במדבר, ט' - ו'.

ומבואר אם כן :

ש"אָדָם", היינו, יוסף הצדיק ע"ה.

וכבר ידועים ומפורסמים, דבריו של רש"י הקדוש, על מאמר הכתוב ¹⁶, "וַיִּשְׁרָאֵל אֶהָב אֶת יוֹסֵף מִכָּל בָּנָיו, כִּי בֶן זָקָנִים הוּא לוֹ, וַעֲשֵׂה לוֹ כְּתֻנֶּת פָּסִים":

"כל מה שלמד משם ועבר, מסר לו ...

שהיה זיו איקונין שלו, דומה לו".

ולאור המתבאר בדברינו, נשכיל ונבין :

שלאחר שהתחיל אברהם אע"ה בתיקון חטאו של אדם הראשון ¹⁷, והושלם התיקון בעת לידתו של יעקב אע"ה ¹⁸,

ולפיכך, היה יעקב אע"ה דומה בזיו פניו לאדם הראשון ^{19 20}.

ממילא אם כן, יוסף הצדיק ע"ה שתיקן את "מידת היסוד",

היה דומה בזיו איקונין שלו, לאביו יעקב אע"ה, אשר היה דומה לאדם הראשון.

ולפיכך, נקרא יוסף הצדיק ע"ה, בשם ²¹, "וַיְהִי אֶנְשִׁים אֲשֶׁר הָיוּ טִמְאִים לְנֶפֶשׁ אָדָם".

ד. כתב הגה"צ המקובל רבי בן ציון מוצפי שליט"א ²² :

¹⁶ בראשית, לז' - ג'.

¹⁷ כמבואר באות ב'.

¹⁸ כמבואר באות ב'.

¹⁹ כמבואר באות זז.

²⁰ עיין עוד בזה בהערה מס' 3, וברוך ה' שזיכנו לכווין לדבר אמת.

²¹ במדבר, ט' - ו'.

²² בספרו הקדוש "שיבת ציון", (פרק ד' - "השבת והגאולה", מאמר "תיקון מכירת יוסף בשמירת השבת", עמודים 126-130).

"ידוע, שגלות זאת גלות אדום, שאנחנו שרויים בה זה קרוב לאלפיים שנה בעוונותינו הרבים, 'עבר קציר, פלה קיץ, ואנחנו לוא נושענו' ²³, ואחת הסיבות העיקריות, ואולי העיקרית שבהן, היא עוון מכירת יוסף הצדיק ע"ה, כנזכר בזוהר הקדוש ²⁴. ומצינו בזוהר הקדוש ²⁵, מאמר נוסף, שעל ידי שמירת השבת, יהיה תיקון למכירת יוסף, וממילא תבוא הגאולה, שהשבת, קשורה ושייכת לגאולה העתידה, כנזכר לעיל. וזה לשונו שם ²⁶ -

כד פקיד לון קודשא בריך הוא לישראל, במרה, על שבתא, בגין, דאתא מדת דינא, לקטרגא על ההוא חובא דצדיק, דזבינו ליה, דאיהו לקביל יומא דשבתא, ואינון אפיקו ליה לחול. אמר קודשא בריך הוא, הא אית לון רפואה לההוא חובה, אי אינון נטרין ליומא דשבתא, דאיהו לקביל צדיק חי העולמים ²⁷. עד כאן לשונו. הרי לך חידוש נפלא, יוסף הצדיק ע"ה מידתו מידת היסוד, והיא מאירה בשבת, שהיא מידת המלכות,

²³ ירמיה, ח' - כ'.

²⁴ "זוהר חדש", (פרשת "וישב", דף נ' ע"א).

²⁵ "זוהר חדש", (פרשת "בשלח", דף לז' ע"ב).

²⁶ "זוהר חדש", (פרשת "בשלח", דף לז' ע"ב).

²⁷ ותרגום דבריו הקדושים:

קשצוה אותם הקדוש ברוך הוא, במרה, על שבת, משום, שבאה מדת הדין, לקטרג על אותו החטא של הצדיק, שמכרו אותו, שהוא כנגד יום השבת, והם הוציאו אותו לחל. אמר הקדוש ברוך הוא, הרי יש להם רפואה לאותו החטא, אם הם שומרים את יום השבת, שהוא כנגד צדיק חי העולמים.

ומאחר שמכרוהו למצרים, שהם הגרועים שבאומות העולם, הנרמזים בימות החול,

הרי חיללו את מידת המלכות היא שבת!

ולכן, ניתנה לנו השבת, כדי לתקן ולכפר מידת יוסף.

ועתה, נתבאר בזה, מדוע הגאולה תלויה בשמירת שבת,

שכן, בעוון מכירת יוסף, 'עבדים משלו בנז' ²⁸,

על כן, באה מצוות שמירת שבת, ומכפרת על הגלות, שהיא בעבור מכירת יוסף.

ועוד, מובא בזהר הקדוש ²⁹, וזה לשונו -

תא חזי, כתיב בדברות במשנה תורה ³⁰, 'וזכרת כי עבד היית בארץ מצרים, ויפדך ה' אלהיך משם, ביד חזקה ובזרע נטויה, על כן צוה ה' אלהיך, לעשות את יום השבת'.

הקא, אוליף לן אורייתא, רזא עילאה,

דקא, ההוא צדיקא דאזדבן לעבדא במצרים, ואחילו ליה.

לקבליה, איהו יזכור את יום השבת'.

ובגין כך, אמר לון קודשא בריך הוא לישראל,

בבעו מנכון, הוו דכירין ההוא צדיקא דאזדבן על ידיכו, והוה לעבדא במצרים,

ובההוא חובא אתגזר עליכו לאשתעבדא במצרים,

ולכפרא ההוא חובה דזבינתון ליה, נטרו יומא דשבתא, וישתביק לכון,

דקא יומא דשבתא, לקבליה איהו.

כדאוקימנא ברזא דמהימנותא ... ויוסף שבת אקרי לתתא, לקביל צדיק חי

העולמים, ואקרי שבת לעילא,

²⁸ איכה, ה' - ח'.

²⁹ תוספת חלק ב', דף רעו' ע"א, סימן ט'.

³⁰ דברים, ה' - יד'.

ובגין כך, כתיב ³¹, 'על כן צוה ה' אלהיך, לעשות את יום השבת' ³². עד כאן לשונו.
אכן, הדברים ברורים, ולמדנו מהם, גם על השייכות שבין שמירת שבת ליציאת
מצרים,
כי על גלות מצרים, שבאה בעבור מכירת יוסף, באה השבת לכפר,
ולכן, צריך לזכור יציאת מצרים בשבת, להבין סיבת מצוותה, והיא כפרת מעירת
יוסף.

גם נודע, כי לדעה אחת בגמרא ³³, 'תפילות, אבות תיקנום' -
אברהם, תפילת שחרית,
יצחק, מנחה,
ויעקב, ערבית.

³¹ דברים, ה' - יד'.

³² ותרגום דבריו הקדושים:

בא וראה, כתוב בדברות במשנה תורה (דברים, ה' - יד'), 'וזכרת כי עבד היית בארץ מצרים, ויפדה ה'
אלהיך משם, ביד חזקה ובזרע נטויה, על כן צוה ה' אלהיך, לעשות את יום השבת'.
כאן, מלמדת אותנו התורה, סוד עליון,
שהרי, הצדיק ההוא שנמכר לעבד במצרים, וחללו אותו,
כנגדו, הוא 'זכור את יום השבת'.
ומשום כך, אמר להם הקדוש ברוך הוא לישראל,
בבקשה מקם, תהיו זוכרים את הצדיק ההוא שנמכר על ידכם, והיה עבד למצרים, ובחטא ההוא נגזר
עליכם להשתעבד במצרים,
ולכפר על החטא ההוא שמכרתם אותו, שמרו את יום השבת, וימחל לכם,
שהרי יום השבת, הוא כנגדו.
כמו שבארנו בסוד האמונה ... ויוסף נקרא שבת למטה, כנגד צדיק חי העולמים, שנקרא שבת למעלה,
ומשום כך, כתוב (דברים, ה' - יד'), 'על כן צוה ה' אלהיך, לעשות את יום השבת'.
³³ ברכות, כו' ע"ב.

ותפילת מוסף בראשי חודשים, היא כנגד רחל אמנו ע"ה ³⁴.

ותפילת מוסף של שבת, כנגד יוסף ³⁵.

וכך נזכר בזוהר הקדוש ³⁶, וזה לשונו -

תא חזי, לקבל אינון שבעה זכאין, פקיד קודשא בריך הוא באורייתא, לקרבא
קרבן מוסף, בשבע זמנין בשבתא ³⁷,

בגין, לאוספא להו עדונין ותפנוקין מבי מלפא ...

בשבתא, לקבל צדיק יסוד עולם, דאקרי כל, ואקרי שבת, לאוספא ליה עדונין
ממוחא סתימאה ³⁸. עד כאן דבריו.

³⁴ כתב גאון עוזינו - הרב חיד"א זיע"א (בספרו הקדוש "מדבר קדמות", מערכת ר', ערך "רחל" - אות ה'),
משמו של רבינו האר"י הקדוש זיע"א:

"רחל אמנו ע"ה, בזכותה נתנו ראשי חדשים לישראל,

וכן, 'ראשי חודשים לעמך' - ראשי תיבות 'רחל'.

ומוסף ראש חודש, רחל אמנו תקנתו,

שראתה ברוח הקודש, שנשי המדבר לא נכשלו בעגל,

ורמזה שמה, בראשי תיבות - 'ראשי חודשים לעמך'."

³⁵ "זוהר הקדוש", ("זוהר חדש", פרשת "תולדות", דף מה' ע"ב).

³⁶ תוספת, חלק ג', דף שב' ע"ב.

³⁷ היינו:

ב-ז' פעמים בשנה, מתקיים קורבן מוסף.

בשבתות, בראשי חודשים, בראש השנה, ביום הכיפורים, בפסח, בשבועות, בסוכות.

³⁸ ותרגום דבריו הקדושים:

בא וראה, כנגד אותם שבעה צדיקים, צוה הקדוש ברוך הוא בתורה, להקריב קרבן מוסף, בשבע פעמים
בשנה,

כדי, להוסיף להם תפנוקים ועדונים מבית המלך ...

בשבת, כנגד צדיק יסוד עולם, שנקרא כל, ונקרא שבת, להוסיף לו עדונים מן הממח הנסתר.

ה. עוד כתב הגה"צ המקובל רבי בן ציון מוצפי שליט"א ³⁹ :

"ומרנא הגאון החיד"א זצ"ל, האריך והרחיב בעניין מכירת יוסף, בדרש וברמז. וכך כתב בספרו 'נחל קדומים' ⁴⁰, לבאר הפסוק ⁴¹, 'וְאַתָּה דָּבָר אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, לֵאמֹר, אַךְ אֶת שְׁבֹתַי תִּשְׁמְרוּ, כִּי אוֹת הוּא בֵּינִי וּבֵינֵיכֶם לְדֹתֵיכֶם, לְדַעַת כִּי אֲנִי יְהוָה מְקַדְּשְׁכֶם', וזה לשונו -

כי משה רבינו ע"ה, יש בו בחינת יוסף, והוא קיבל חטא השבטים עם יוסף.

ובמרה, קיטרגה מידת הדין, להחזירם למצרים,

דכתיב ⁴², 'שָׁבַע עַל חַטֹּאתֵיכֶם'.

ולא רצתה במה שקיבל משה.

ו-ה', נתן להם השבת לכפר, דההוא צדיקא בשביעאה אחיד ⁴³.

וזה שאמר ⁴⁴, 'וְאַתָּה', שיש בדך בחינת יוסף, וקיבלת חטא השבטים, ולא רצתה מידת הדין עד שנתן השבת,

אם כן, עליך שאתה רוצה שיתכפר חטא יוסף, 'דָּבָר אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל' ⁴⁵,

יֵאָדָי ⁴⁶ - מיעוט ⁴⁷, מסיבת מידת הדין שקיטרגה,

³⁹ בספרו הקדוש "שיבת ציון", (פרק ד' - "השבת והגאולה", מאמר "תיקון מכירת יוסף בשמירת השבת", עמודים 126-130).

⁴⁰ פרשת "תצווה".

⁴¹ שמות, לא' - יג'.

⁴² ויקרא, כו' - יח'.

⁴³ היינו:

יוסף הצדיק ע"ה, אחוז ודבוק בבחינת השבת יום השביעי.

⁴⁴ שמות, לא' - יג'.

⁴⁵ שמות, לא' - יג'.

⁴⁶ שמות, לא' - יג'.

⁴⁷ תלמוד ירושלמי, פסחים, פ"א ה"ד.

'אֶת שַׁבְּתֹתַי תִּשְׁמְרוּ' ⁴⁸ , כי בזה נחה שקטה מידת הדין. עד כאן לשונו.

ובספרו 'כסא דודי' ⁴⁹ , כתב, וזה לשונו -

ונקדים, מה שראיתי להרב עיר וקדש הרב נתן שפירא ז"ל, בעל 'מצת שימורים',
בדרשותיו, מכתב יד קודשו.

שכתב, דמשה רבינו ע"ה, קיבל לתקן, כל מה שחטאו השבטים עם יוסף, ובזכות
זה יצאו ממצרים,

דאי לאו הכי, היה מקטרג חטא יוסף, ומעכב יציאת מצרים לעולם.

וזה שכתוב ⁵⁰ , 'וַיִּקַּח מֹשֶׁה, אֶת עֲצָמוֹת יוֹסֵף עִמּוֹ, עוֹצֵם וְתוֹקֵף עֲנִיִּין יוֹסֵף עִמּוֹ,
שֶׁהוּא יִתְקַן הַכֹּל.

וזה שכתוב ⁵¹ , 'וַיִּחַמְּשִׁים עָלָיו בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, מֵאָרֶץ מִצְרָיִם, לִפִּי ש- 'וַיִּקַּח מֹשֶׁה, אֶת
עֲצָמוֹת יוֹסֵף עִמּוֹ' ⁵² , זהו תורף דבריו.

ולפי דברי ה- 'זוהר חדש', נראה, דמידת הדין לא רצתה במה שקיבל משה, ורצתה
שיחזרו למצרים, וניצולו על ידי שמירת שבת.

ועוד אמרו רבותינו ז"ל ⁵³ , דעמלק בא, על שֶׁרָפוּ יְדֵיהֶם מִן הַתּוֹרָה.

ויש להעיר, דעדיין לא ניתנה תורה?

ואפילו תימא, על המצוות שניתנו במרה,

מכל מקום, הא עדיין לא נצטוו בתלמוד תורה.

ונקדים מה שכתב ב- 'זוהר חדש' ⁵⁴ , ו- 'בסתרי תורה' ⁵⁵ , דגלות מצרים, היה על
מכירת יוסף כב' שנים, לכל שבט - עשר שנים שמכרוהו ⁵⁶ ,

⁴⁸ שמות, לא' - יג'.

⁴⁹ חלק ב', דרוש כד' - לשבת זכור, עמוד תלז'.

⁵⁰ שמות, יג' - יט'.

⁵¹ שמות, יג' - יח'.

⁵² שמות, יג' - יט'.

⁵³ מדרש תנחומא, (פרשת "בשלח", אות כה').

תוריד מהם עשר שנים, שניכו להם בעבור השבטים הקדושים שמתו במצרים, נשארו רד"ו.

וכשבאו למרה, אמרה מידת הדין, דהיה להם לסבול שבע על חטואתם,

ונתן להם את השבת, דההוא צדיקא שביעאה בה אחיד וכו' ⁵⁷. עד כאן.

ועוד אמרו שם ⁵⁸, וזה לשוננו -

"מאי טעמא, יהושע אגח קרבא, ולא מן שאר עמא?

אלא, בגין דעמלק אתא עליהו, על ההוא חובא דשבתא דלא נטרין ליה,

כמה דאתערין חכמים זכרונם לברכה, אלמלי נטרו ישראל שבתא קמא, לא שלטא בהו אומה ולשון.

מה כתיב ⁵⁹, 'ויהי ביום השביעי, יצאו מן העם ללקט, ולא מצאו',

וכתיב ⁶⁰, 'ויבא עמלק'...

בההיא שעתא, אמר ליה משה ליהושע, פוק אגח קרבא בעמלק, דהא לך חזנא,

בגין, דאת בר בריה דההוא צדיק, ואיהו בההוא חובא אתי עלן ⁶¹. עד כאן.

⁵⁴ פרשת "וישב", דף לו' ע"א.

⁵⁵ שם, דף לז' ע"א.

⁵⁶ היינו:

שהרי, עשר פעמים כב', הוא 210.

⁵⁷ היינו:

כי אותו הצדיק השביעי, הוא יוסף, אחוז בשבת קודש.

⁵⁸ "זוהר חדש", (פרשת "בשלח", דף לז' ע"ב).

⁵⁹ שמות, טז' - כז'.

⁶⁰ שמות, יז' - ח'.

⁶¹ ותרגום דבריו הקדושים:

מה הטעם, יהושע ערך קרב, ולא משאר העם?

ועל פי דברי ה-זוהר⁶² וה-זוהר חדש⁶³, יבוא הכל על נכון,

דדריש⁶⁴, 'וַיִּזְהַר ה' עַץ' - דא אורייתא,

ורומז לשבת, וגם 'זאת התורה'⁶⁵.

ונמצא, דניתן להם השבת, והיא התורה, והוא הקדוש ברוך הוא, להינצל ממידת
הדין שקיטרגה על חטא יוסף הצדיק וכו'.

ו-עמלק, גימטריא 'מר',

בא, על שבת במרה.

אמור מעתה, זה אחד מטעמי זכירת עמלק,

לזכור, כי בחילול שבת, ומיעוט הדביקות, בא עמלק, להיזהר בזה,

כי איככה נוכל למחות זכרו, כל שסיבת חטא שגרם ביאתו, עודנו בישראל?

כי בבית שני, נתעורר קנאה ושנאה, ונתעורר עוון יוסף אשר קנאוהו השבטים
ושנאוהו,

כמו שמפרש ב-זוהר חדש⁶⁶, עיין שם באורך.

וזה שנאמר⁶⁷, 'ה' מִלֶּךְ גָּאוֹת לְבָשׁ, לְבָשׁ ה' עוֹ הַתְּאֲזָר',

אלא, משום שעמלק בא עליהם, על אותו החטא של שבת שלא שמרו אותו,

כמו שהעירו חכמינו זכרונם לברכה, אלמלי שמרו ישראל שבת ראשונה, לא שולטת בהם אמה ולשון.

מה כתוב (שמות, טז - כז), 'וַיְהִי בַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי, יָצְאוּ מִן הָעַם לִלְקֹט, וְלֹא מִצְאוּ',

וְכָתוּב (שמות, יז - ח), 'וַיָּבֹא עַמְלֵק'...

באותה שעה, אמר לו משה ליהושע, צא וערך קרב עם עמלק, שהרי לך ראוי,

משום, שאתה בן בנו של אותו צדיק, והוא באותו החטא בא עלינו.

⁶² בפרשת "וישב", דף מט' ע"ב.

⁶³ שמות, טו' - כה'.

⁶⁴ במדבר, יט' - יד'.

⁶⁵ איכה.

'התאָזר', גימטריא תרי"ג.

כמו שאמרו דורשי רשומות, כי שומר שבת, כמקיים כל התורה.
והם דברי רבותינו ז"ל⁶⁷, אין ישראל נגאלים, אלא בזכות השבת,
שנאמר⁶⁸, 'בְּשׁוּבָה וְנַחַת תִּשְׁעוּן'. עד כאן לשון מרן החיד"א בקיצור.
ועיין עוד בספריו, שהאריך בזה,

וביניהם, בפירושו על התורה, 'פני דוד'⁶⁹, על הפסוק⁷⁰, 'וְזָכַרְתָּ, כִּי עֶבֶד הָיִיתָ
בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם, וַיֹּצִאֲךָ יְהוָה אֱלֹהֶיךָ מִשָּׁם, בְּיָד חֲזָקָה וּבְזֶרַע נְטוּיָה, עַל כֵּן צִוְּךָ יְהוָה
אֱלֹהֶיךָ, לַעֲשׂוֹת אֶת יוֹם הַשַּׁבָּת', שכתב מה שנתבאר לעיל בקיצור,
והוסיף, וזה לשונו -

'וְזָכַרְתָּ', שתזכור סיבת העבדות, דהיה בעבור יוסף,
ומידת הדין, היא הנותנת שתשבו ז' פעמים חשבון זה.
'וַיֹּצִאֲךָ' וכו', והיה קטרוג,

על כן, 'צִוְּךָ לַעֲשׂוֹת אֶת יוֹם הַשַּׁבָּת', ושבת מכפרת.

אם כן, היזהרו, שלא תחובו חובת גלות.

ואפשר, שזה טעם שטעו בני אפרים לצאת קודם גאולת ישראל⁷¹,
דסלקא דעתייהו, שהגלות הוא לזרע השבטים, לא להם,
דאתו מיוסף, שלא חטא, ואדרבא הם חטאו עמו.

⁶⁶ תהילים, צג' - א'.

⁶⁷ ויקרא רבה, פרשה ג', א'.

⁶⁸ ישעיה, ל' - טו'.

⁶⁹ פרשת "ואתחנן", אות יב'.

⁷⁰ דברים, ה' - טו'.

⁷¹ סנהדרין, צב' ע"ב.

ויתכן, שזה רמז יוסף הצדיק לאחיו, שציוה לפנייהם⁷², 'וטבח טבח וְהָכֵן' - לשבת, כמו שאמרו ז"ל⁷³,

באשר הוא ש"ס טעם לאחיו, לומר להם, שעל ידי השבת יתכפר להם, ויזהרו לשמור שבת. עד כאן לשונו".

ו. עוד כתב הגה"צ המקובל רבי בן ציון מוצפי שליט"א⁷⁴:

"והנה, יש במדרש רבה⁷⁵, על הפסוק⁷⁶, 'וטבח טבח וְהָכֵן' -

וְאִין 'הָכֵן', אֶלָּא שַׁבָּת,

הִידָּ מָה דְּאֵתָ אָמַר⁷⁷, 'וְהָיָה בַּיּוֹם הַשְּׁשִׁי, וְהָכִינוּ' וגו'.

הָדָא אָמַרְהָ, שְׁשֹׁמֵר יוֹסֵף אֶת הַשַּׁבָּת, קִדְּם שְׁלָא תִּנְתֵּן.

⁷⁸ אָמַר לוֹ הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, אֵתָה שְׁמַרְתָּ אֶת הַשַּׁבָּת עַד שְׁלָא נִתְּנָה,

חִידָּ, שְׁאִנִּי עוֹשֶׂה שְׁבֹן בְּנֶדְ יִהְיֶה מִקְרִיב בְּשַׁבָּת.

מִיָּין?

מִמָּה שְׁקִרְאוּ בְּעִנְיָן⁷⁹, 'בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי, נִשְׂאִי לְבַנֵּי אֶפְרַיִם'. עד כאן.

והקשה על כך הרב חיד"א⁸⁰ -

⁷² בראשית, מג' - טז'.

⁷³ ראש השנה, טז' ע"ב.

⁷⁴ בספרו הקדוש "שיבת ציון", (פרק ד' - "השבת והגאולה", מאמר "תיקון מכירת יוסף בשמירת השבת", עמודים 126-130).

⁷⁵ בראשית רבה, פרשה צב', ד'.

⁷⁶ בראשית, מג' - טז'.

⁷⁷ שמות, טז' - ה'.

⁷⁸ מדרש תנחומא, (פרשת "נשא", אות כח').

⁷⁹ במדבר, ז' - מח'.

⁸⁰ בספרו הקדוש "פני דוד", (פרשת "ואתחנן", אות יב').

שהרי, כמה מצוות עשה יוסף, ומדוע דווקא על זה ניתן לו שכרו?

ותירץ -

שבמעשה זה, יש יתרון,

שביקש בזה, לרמוז לַאֲחִיו, שיהיה להם כפרה על החטא שמכרוהו, על ידי שמירת שבת.

ועל כן, רצה ה' את מעשיו.

ולכן, משה רבינו ע"ה, השתדל על תקנת יום השבת לישראל, במצרים, אצל פרעה⁸¹,

כי ידע, שלא יוכלו לצאת משיעבודם, עד שיכפרו על חטא מכירת יוסף, והכפרה, תהא על ידי שמירת שבת קודש. עד כאן.

גם נודע, כי נשמת יוסף הצדיק ע"ה, היא נשמת אדם הראשון⁸²,

ולכן, שופריה, ואיקונין שלו, כשל אביו - שהיה גלגול אדם הראשון⁸³.

וזה, סוד ירידתו למצרים, עלילת אשת אדוניו, ושיבתו בבית האסורים.

ובמדרש⁸⁴, איתא -

שכשפגש אדם הראשון את קין, ושאלו: מה נעשה בדינך?

השיבו: עשיתי תשובה, ונתכפר לי.

אמר אדם: כך כוחה של תשובה!?

פתח ואמר⁸⁵: יִמְזְמוֹר שִׁיר לְיוֹם הַשַּׁבָּת. עד כאן.

⁸¹ שמות רבה, פרשה א', כח'.

⁸² "שער הגלגולים", (הקדמה לב').

ועיין עוד במה שנתבאר לעיל באות ג'.

⁸³ וכמו שנתבאר לעיל באותיות ב'-ג'.

⁸⁴ בראשית רבה, פרשה כב', כח'.

⁸⁵ תהילים, צב' - א'.

וקשה -

מה כוונתו, באומרו, כך כוחה של תשובה?

וכי לא ידע זאת אדם, בחכמתו הנפלאה, שכל רזי תורה היו גלויים לו?

אלא, נראה לבאר -

שאדם הראשון אמר, הרי קיימא לך⁸⁶, היכי דמי בעל תשובה? - באותו פרק, באותה אשה, באותו מקום.

וכשראה, שבכוח שמירת שבת, אפשר לתקן הכל, כתשובת המשקל,

הבין, שזה טעם שנברא בערב שבת, שהוא זמן כפרתו ומקום כפרתו.

ומעתה, מובן -

שהשומר שבת כהלכתו, מוחלים לו כל עוונותיו⁸⁷, שהיא שקולה כנגד כל התורה⁸⁸.

אחר כך, ראיתי, להרב יצחק שרים, בספרו 'ליקוטים מפרדס'⁸⁹, שפירש גם בדרך זאת.

ודע, כי כתבו המקובלים⁹⁰ -

כי בכוח קבלת שבת, נכרתת מלכות עשיו וישמעאל.

ולכן, אנו אומרים בקבלת שבת: 'הַתְּעוּרִי מֵעֶפֶר קוֹמִי וכו'', שהיא עת הגאולה.

וכמו כן, אומרים: 'הַתְּעוּרִי, הַתְּעוּרִי ... כְּמִשׁוֹשׁ חֶתָּן עַל פֶּלֶה'.

ז. כתבו רבותינו המקובלים זיע"א⁹¹, משמו של רבינו האר"י זיע"א:

⁸⁶ יומא, פו' ע"ב.

⁸⁷ שבת, קיח' ע"ב.

⁸⁸ שמות רבה, פרשה כה', יב'.

⁸⁹ פרשת "ויקהל", דרוש טו'.

⁹⁰ "דבר בעתו", (חלק א', יום שבת קודש, דף עח' ע"א. ועוד).

⁹¹ אדונינו הגר"א זיע"א, בביאורו על "תיקוני הזוהר" (תיקון נ').

⁹² "כי אדם הראשון, היו בו רפ"ח ניצוצי הקדושה, ר"ב ניצוצות היו נתונים בראשו, ו-פ"ו ניצוצות בשאר אבריו. וכשחטא, אותם ניצוצות הקדושה, נטמעו בתוך הקליפות, אותן ניצוצות שמספרן ר"ב, שהיו בראשו, נפלו במצרים, כי היא ארץ טמאה כידוע, ואותן פ"ו ניצוצות, נתפזרו בכל העולם. ומפני זה, ירדו אבותינו להשתעבד במצרים בחומר ובלבנים, לברר אותם ניצוצות מתוך הקליפה. ואותן פ"ו ניצוצות שנתפזרו בשאר ארצות, על ידי הגלות שישראל מפוזרים בכל העולם, יתבררו מתוך הקליפות. ואין ישראל נגאלים, עד שיושלם הבירור בעזרת ה' ". ועל פי זה, ביארו רבותינו זיע"א, את מאמר הכתוב בפרשתן ⁹³ , "וַיֹּאמֶר יְשׁוּעָה, רַב עוֹד יוֹסֵף בְּנֵי חַי, אֲלֶכָה וְאֶפְאֵנִי בְּטָרָם אָמוֹת". וכדלהלן:

גאון עוזינו - הרב חיד"א זיע"א, בספרו הקדוש "חומת אנך" (בראשית, מב' - כה'. שמות, ג' - ז'. שמות, יב' - נא'), ובספרו הקדוש "זרוע ימין" (על הגדה של פסח, בד"ה "במתי מעט"), ובספרו הקדוש "דבש לפי" (מערכת ר', אות ג').

הגה"ק רבינו נתן נטע שפירא זיע"א, בספרו הקדוש "מגלה עמוקות" (פרשתן, ובפרשת "קורח", ובפרשת "ואתחנן" אופן נח').

הגה"ק רבינו שניאור זלמן זיע"א מלאדי, בספרו הקדוש "תורה אור" (פרשת "בא", עמוד 120).

הגה"ק רבינו דובער זיע"א - האדמו"ר האמצעי, בספרו הקדוש "תורת חיים" (פרשת "בשלח", אות ה').

הגה"ק רבינו נחמן זיע"א מברסלב, בספרו הקדוש "ליקוטי הלכות" (הלכות בציעת הפת, הלכה ה').

הגה"ק רבינו יעקב צבי יאליש זיע"א - תלמיד "החוצה מלובלין" זיע"א, בספרו הקדוש "קהלת יעקב" (ערך רפ').

הגה"ק רבינו יוסף בן נאיים זיע"א, בספרו הקדוש "נמכר יוסף" (פרשתן).

הגה"ק רבינו חיים סינאוני זיע"א, בספרו הקדוש "מקום מקדש" (פרשתן, עמודים קיב'-קיג').

⁹² לשונו של הגה"ק רבינו יוסף בן נאיים זיע"א, בספרו הקדוש "נמכר יוסף" (פרשתן).

- א. כתב רבינו הרי"ח הטוב זיע"א ⁹⁴ :
- שהמילים "רב עוד", עולים בגימטריא למניין 282.
וכאשר נוסף לזה את מניין האותיות, נקבל עוד מניין 5,
וכאשר נוסף לזה את הכולל, נקבל עוד מניין 1.
וכשנצרף את כל החשבון למניין אחד, יעלה החשבון למניין 288, שהוא מניין רפ"ח.
ומניין רפ"ח, הוא כנגד רפ"ח ניצוצין, אשר פגם בהם אדם הראשון.
ולפיכך, כאשר שמע יעקב אע"ה, כי "רב עוד יוסף בְּנֵי חֵי", הוא שמח שמחה גדולה,
שכן, מתוך דבריהם, הוא הבין, שיוסף הצדיק ע"ה, תיקן את חטאו של אדם הראשון.
ב. כתב הגה"ק רבינו יוסף בן נאיים זיע"א ⁹⁵ :
- "הכוונה, ד-יעקב אע"ה, ידע את זה ש-ר"ב ניצוצות הקדושה נטמעו בקליפות שבמצרים,
ואילו לא היו שמה ניצוצות הקדושה, אפשר שיוסף הצדיק ע"ה - חלילה וחס היה נטבע ונטבע בטומאת ארץ מצרים.
וזה שאמר, 'רב' -
כוונתו, על הניצוצות שמספרם ר"ב.
המה גרמו, ש-עוד יוסף חֵי, כלומר צדיק, שהצדיק קרוי חֵי,
שכיוון שמצא שם ניצוצות הקדושה, אחז בהם, ולא נטמע בבוץ הקליפות, ונמלט מאשת אדוניו".

⁹³ בראשית, מה' - כח'.

⁹⁴ שם.

⁹⁵ בספרו הקדוש "נמכר יוסף", על פרשתן.

והנה, על מאמר הכתוב בפרשתן ⁹⁶, "ויגדו לו, לאמר, עוד יוסף חי, וכי הוא משל בְּכָל אֶרֶץ מִצְרָיִם, ויָפֶגּ לָבוֹ כִּי לֹא הָאָמִין לָהֶם", כתב רבינו הרי"ח הטוב זיע"א ⁹⁷ :

שהנה, מילת "עוד", עולה בגימטריא למניין 80,

וכמו כן, מילת "יסוד", עולה בגימטריא למניין זה.

ולפיכך, כאשר שמע יעקב אע"ה, כי "עוד יוסף חי", הוא שמח שמחה גדולה, שכן, הוא הבין מתוך דבריהם, שיוסף הצדיק ע"ה, יונק את כוח חיותו - ממידת ה"יסוד", שהוא היה דבוק וחבוק בה.

והנה, על מאמר הכתוב בפרשתן ⁹⁸, "ויאמר ישראל אל יוסף, אמותה הפעם, אחרי ראותי את פניך, כי עודך חי", נתנבאו רבותינו זיע"א בסגנון אחד. וכדלהלן :

א. כתב רבינו ה"אור החיים" הקדוש זיע"א :

"אכן, כוונת דברי יעקב הם, כי הגם שנתבשר כי עודנו חי, זה הועיל לדעת שישנו במציאות,

אבל, עדיין לבו דָּוָי עליו, לצד היותו בין האומות, שפל, עבד מושלים,

אם עודנו בצדקותו ולא כהתה עינו ולא נס ליחו ...

ודבר ידוע הוא, כי הצדיקים, יותר יחפצו בְּהַעֲדָר הַבֵּן - בהיותו בן מביש,

ומה גם יעקב הצדיק.

אשר על כן, לא היתה שמחתו שלימה מספק זה.

עד 'ויגד אֵלָיו', והכיר בו בפניו, כי הכרת הפנים תענה באיש.

וכמו כן, מצינו לצדיקים שלמים, וכן רבים, שהכירו ברושם הפנים מעשה אדם, ומכל שכן יעקב אבינו, שיכיר.

לזה, כשהכיר בו, אמר אליו 'אמותה הפעם' -

⁹⁶ בראשית, מה' - כו'.

⁹⁷ בספרו הקדוש "אדרת אליהו", עה"ת, בפרשת "ויגש", עמודים 160-161.

⁹⁸ בראשית, מו' - ל'.

פירוש, הפעם הזאת בראייתך, ולא מקודם כשנתבשרתי.

והטעם, 'אַחֲרֵי רְאוּתִי אֶת פְּנִיךָ' -

והכרתי בהם שעודך חי, פירוש, צדיק כמקודם, ולא נשתנה דיוקנך מכמות שהיה, אלא 'עוֹדֶךָ חַי'."

ב. כתב הגה"ק רבינו מרדכי הכהן זיע"א⁹⁹ :

"שיעקב אבינו ע"ה, היה יודע משרטוטי הפנים אם חטא אם לא,

וכשראה יוסף, ידע משרטוטי פניו שלא חטא.

ולזה אמר¹⁰⁰, 'אַחֲרֵי רְאוּתִי' - ראייה שלי אינה כמו ראיית אחרים שאינם יודעים בשרטוטי הפנים,

'רְאוּתִי אֶת פְּנִיךָ'¹⁰¹, לא אמר 'ראותי פניך', אלא 'אֶת פְּנִיךָ' - השרטוט של פניך, 'כִּי עוֹדֶךָ חַי'¹⁰² ... אמר לו, אני רואה בשרטוטים, שאתה צדיק ולא חטאת, שהצדיק נקרא חי. שנאמר¹⁰³, 'וּבְנִיָּהוּ בֶן יְהוֹנָדָע, בֶּן אִישׁ חִיל',

כי עודך כמו יום שנפרדת ממני.

אם כן, מאחר שאתה צדיק, לא אפחד מן המיתה,

כי מי שמניח בן רשע, יש לו צער באותו עולם,

לא כן מי שמניח בן צדיק, שיש לו נחת רוח.

לזה נתאוה למות.

'אֲמוּתָהּ הַפֶּעַם אַחֲרֵי רְאוּתִי', ראשי תיבות¹⁰⁴ - בגימטריא 'רָז',

⁹⁹ בספרו הקדוש "שפתי כהן" על התורה (על פסוק זה).

¹⁰⁰ בראשית, מו' - ל'.

¹⁰¹ שם.

¹⁰² שם.

¹⁰³ שמואל ב' כג' - כ'.

¹⁰⁴ היינו:

שהיה יודע ברזי השרטוטים, וראה חוט של חסד משוך על יוסף, והיינו זר.

'פ' עוֹדֶךָ חַי', ראשי תיבות ¹⁰⁵ - בגימטריא 'צח', שאין בו שום לכלוד".

ג. כתב הגה"ק רבינו אברהם ראובן הכהן סופר זיע"א ¹⁰⁶ :

"כשגלה יוסף, פחד יעקב שמא טימא אות ברית, ועל זה היה מתאבל.

כשבאו אחיו ואמרו 'עוד יוסף חי', שעדיין דָּבֵק באל חי ולא טימא הברית, לא האמין יעקב,

לפיכך, אמר, 'אֵלֶכָה וְאֶרְאֶנּוּ בְּטָרֶם אָמוּת' - שהיה בקי בהכרת פנים,

כיון שראה אותו שלא חטא, מיד היה שמח".

ומכל מקום, מכל דברי רבותינו זיע"א, מבואר ומבורר :

א. שרק כאשר שמע יעקב אע"ה, על גודל קדושתו וטהרתו של בנו יוסף הצדיק ע"ה, נתיישבה דעתו.

ב. ששמחת הצדיקים בבניהם, הינה, רק כאשר הם רואים אותם בקדושתם ובטהרתם.

והנה, כאשר יוסף הצדיק ע"ה נגלה לְאָחִיו, וביקש מהם למסור לאביו יעקב אע"ה על היותו בחיים חיותו, מצינו לדרשתם של רבותינו ז"ל ¹⁰⁷ :

"רַבִּי לֹוִי בִּשְׁם רַבִּי יוֹחָנָן בֶּר שְׁאוּל -

אָמַר לָהֶם, אִם יֵאָמֵן לָכֶם הָרִי מוֹטָב,

וְאִם לֹא, אַתֶּם אוֹמְרִים לוֹ: בְּשַׁעַה שְׁפָרְשְׁתִּי מִמֶּךָ, לֹא בְּפָרְשֵׁת עֵגְלָה עֲרוּפָה הָיִיתִי עוֹסֵק?!"

ראשי התיבות, שהם אותיות א' - ה' - א' - ר', עולים בגימטריא למניין 207, כמניין "רז".

¹⁰⁵ היינו:

ראשי התיבות, שהם אותיות כ' - ע' - ח', עולים בגימטריא למניין 98, כמניין "צח".

¹⁰⁶ בספרו הקדוש "ילקוט ראובני" (על פרשתן, אות כג', משם המדרש).

¹⁰⁷ בראשית רבה, פרשה צד', ג'.

הָדָא הוּא דְּכָתִיב ¹⁰⁸, 'וַיִּרְא אֶת הָעֲגֻלּוֹת ... וַתַּחֲי רוּחִי'.

ויעויין עוד, בדבריו של "בעל הטורים" זיע"א, על מאמר הכתוב ¹⁰⁹, "וַיֹּאמֶר לוֹ, לֵךְ נָא רְאֵה אֶת שְׁלוֹם אַחִיךָ וְאֶת שְׁלוֹם הַצֹּאן, וְהַשְׁבִּנִי דָבָר, וַיִּשְׁלַחְהוּ מֵעֶמְק חֲבֵרוֹן, וַיָּבֹא שְׁכֶמָה":

"לִיְהוּ עַד חֲבֵרוֹן.

אמר לו, אבא, חזור בד!

אמר ליה, כתיב ¹¹⁰, 'וַיֵּדִינוּ לֹא שָׁפְכוּ אֶת הַדָּם הַזֶּה', שלא פטרנוהו בלא לְוָיָה ¹¹¹, וּבִזָּה נִפְטָר מִמֶּנּוּ, וּמִתּוֹךְ כֵּךְ זֹכְרוּ ¹¹².

והיינו דכתיב ¹¹³, 'וַיִּרְא אֶת הָעֲגֻלּוֹת אֲשֶׁר שָׁלַח יוֹסֵף', וְזֶהוּ שֶׁאִמְרוּ ¹¹⁴, אֵל יִפְטָר אָדָם מִחֲבֵרוֹ, אֵלֹא מִתּוֹךְ דְּבַר הַלֵּכָה, שֶׁמִּתּוֹךְ כֵּךְ זֹכְרוּ".

עוד כתב הגה"ק רבינו עובדיה זיע"א מברטנורא ¹¹⁵:

"סִימָן מִסֵּר לָהֶם, בְּמָה הִיָּה עוֹסֵק כְּשִׁפִּירֵשׁ מִמֶּנּוּ, בְּפִרְשֵׁת עֲגֻלָּה עֲרוּפָה.

אמר במדרש -

שֶׁכֶּשֶׁנִּפְטָר יוֹסֵף מֵאֲבִיו, הִיָּה יַעֲקֹב הוֹלֵךְ לְלוּוֹתוֹ,

אמר לו, אבא, חזור בד שלא איענש על ידך!

אמר לו, בני, על דבר זה עתידין בְּנֵי לַעֲתִיד לְבֹא לִיכְשֵׁל,

¹⁰⁸ בראשית, מה' - כז'.

¹⁰⁹ בראשית, לז' - יד'.

¹¹⁰ דברים, כא' - ז'.

¹¹¹ עיין שם בפירוש רש"י הקדוש.

¹¹² בראשית רבה, פרשה צד', ג'.

¹¹³ בראשית, מה' - כז'.

¹¹⁴ ברכות, לא' ע"א.

¹¹⁵ בספרו הקדוש "עמר נקא", (בראשית, מה' - כז').

כשימצא חלל באדמה, ויביאו עגלה ערופה, וזקני בית דין ירחצו ידיהן, ויאמרו:
'ידינו לא שפכו את הדם הזה',

וכי תעלה על דעתך, שזקני בית דין שופכי דמים הם!?

אלא, לא ראינוהו ופטרנוהו בלא מזונות ובלא לוייה וכו', כדאיתא התם,

ומתוך דברים אלו, התחילו לעסוק בפרשת עגלה ערופה".

ולכאורה, שדבריהם הקדושים, צריכים ביאור:

א. היאך עניין עגלה ערופה, מוכיח את גודל צדקותו וקדושתו של יוסף
הצדיק ע"ה?

ב. מפני מה, דווקא מצווה זו, היא שיכולה להוכיח זאת?

והנה, כתב מו"ז הגה"ק רבינו יעיש קריספין זיע"א¹¹⁶:

"מדרש אבכיר -

כשראה יעקב את העגלות אשר שלח יוסף, אמר, הא ודאי אני יודע, שיוסף לא
חטא באשת פוטיפרע. עד כאן דבריו.

והנה, המדרש הזה, משולל הבנה.

ולעניות דעתי נראה -

דהנה, כתבו רבותינו ז"ל, דהעגלות ששלח יוסף סימן מסר לאביו, שכשפירש
ממנו, לימדו הלכות עגלה ערופה.

וקיימא לן, כל מי שפגם בעריות, מתגבר עליו השכחה, ושוכח תלמודו, לפי שפגם
במשבה ובמעשה.

וכיוון שראה יעקב את העגלות, והבין את רמיזת יוסף, אזי, ידע שלא חטא כלל
באשת פוטיפרע,

שהרי יש לו כוח זיכרון,

וזה אות אמת.

¹¹⁶ בספרו הקדוש "בך יברך ישראל", (מערכת י', אות קלא').

ולזה סמך תיכך ¹¹⁷, 'רַב עוֹד יוֹסֵף בְּנֵי חַי' -
'רַב', שְׁנֵשָׂא עוֹד בְּרַבּוּתוֹ, שֶׁלֹּא שִׁכַּח תְּלִמּוּדוֹ,
'בְּנֵי חַי', הַצַּדִּיק נִקְרָא חַי,
דֵּהָא בִּהְיָ תִּלְיָא.
וּכְיוּן שֶׁכֵּן, 'אַלְכָּה וְאַרְאֶנּוּ' וכו' ¹¹⁸,
דְּאִילּוּלָא חֲלִילָה וְחָס נִפְגָּם, אֲסוּר לְהִסְתַּכֵּל בְּדַמּוּתוֹ וכו' ¹¹⁹,
לֹא כֵן עֲכָשְׁיוֹ שֶׁהוּא חַי, 'אַלְכָּה וְאַרְאֶנּוּ' וכו' ¹²⁰, כְּדֵי לִקְבֹּל מִמֶּנּוּ הַצִּיּוֹר,
דְּכַתִּיב ¹²¹, 'בְּאוֹר פָּנָי מִלֶּךְ חַיִּים' ".
וּמִדְּבָרֵי הַקְּדוּשִׁים, מִתְּבָאֵר לָנוּ כַּמִּין חוֹמֵר :
מִפְּנֵי מָה, שֶׁמֶח יַעֲקֹב אַע"ה, בַּעַת רֵאִיִּית הָעֲגֻלוֹת,
שֶׁכֵּן, בַּכֹּךְ הוּא הַבֵּין שֶׁהוּא עוֹמֵד בְּגִדְלוֹתוֹ וּבִתְפֹּאֲרָתוֹ.
וְהֵנָּה, עַל מֵאֵמֶר הַכְּתוּב ¹²², "יַעֲרֹף כַּמָּטָר לְקַחֵי, תִּזְלַל כְּטַל אֶמְרָתִי, כְּשֶׁעִירָם עָלַי
דָּשָׂא, וְכִרְבִּיבִים עָלַי יַעֲשֹׁב", דְּרִשּׁוּ רַבּוֹתֵינוּ ז"ל בְּסִפְרֵי ¹²³ :
"רַבִּי אֶלְעָזָר בֶּנוֹ שֶׁל רַבִּי יוֹסִי אֹמֵר -
אֵין 'יַעֲרֹף', אֵלֹא לִשּׁוֹן הַרִיגָה,

¹¹⁷ בראשית, מה' - כח'.

¹¹⁸ בראשית, מה' - כח'.

¹¹⁹ שבת, קד' ע"א.

ועיין שם בדברי רש"י הקדוש, בד"ה "מאי טעמא".

¹²⁰ בראשית, מה' - כח'.

¹²¹ משלי, טז' - טו'.

¹²² דברים, לב' - ב'.

¹²³ מדרש תנחומא, (פרשת "האזינו", אות ג').

ילקוט שמעוני, (פרשת "האזינו", רמז תתקמב').

שנאמר ¹²⁴, 'וְעָרְפוּ שָׁם אֶת הָעֵגְלָה בְּנַחֲלִי'.

מה עגלה מכפרת על שפיכות דמים, כך דברי תורה מכפרים על שפיכות דמים".

ומכיוון, שהמוציא שז"ל, נחשב לשופך דמים ¹²⁵,

לפיכך, שלח יוסף הצדיק ע"ה, לאביו יעקב אע"ה, את העגלות,

לאמור לו, שעדיין הוא עומד בצדקתו,

שכן, הוא לא שכח את תלמודו,

ובנוסף, אינו בכלל שופכי דמים, באשר תורתו מכרזת עליו כל זאת.

ח. כאשר מכרו השבטים את יוסף הצדיק, וראו לאביהם - יעקב אע"ה בצער,

מיד הורידו את יהודה מגדלותו,

דהנה, על מאמר הכתוב ¹²⁶, 'וַיְהִי בַּעֲתֵּה הַהוּא, וַיֵּרֶד יְהוּדָה מֵאֶת אָחִיו, וַיֵּט עַד אִישׁ

עֲדָלְמִי וַשְׁמוֹ חִיָּרָה", כתב רש"י הקדוש:

"למה נסמכה פרשה זו לכאן, והפסיק בפרשתו של יוסף?

ללמד, שהורידוהו אחיו מגדולתו, כשראו בצרת אביהם,

אמרו, אתה אמרת למוכרו, אילו אמרת להשיבו היינו שומעים לך! "

והנה, בעניין גדולתו של יהודה, על פני אָחִיו, מצינו בדברי רבותינו ז"ל ¹²⁷:

"ב-ג' מקומות, דיבר יהודה לפני אָחִיו -

'וַיֹּאמֶר יְהוּדָה אֶל אָחִיו, מֶה בָּצַע כִּי נִהְרַג אֶת אָחִינוּ, וְכִסִּינוּ אֶת דָּמוֹ' ¹²⁸,

'וַיָּבֹא יְהוּדָה וְאָחִיו בֵּיתָה יוֹסֵף, וְהוּא עוֹדֵנוּ שָׁם, וַיִּפְּלוּ לִפְנֵי אָרְצָה' ¹²⁹,

¹²⁴ דברים, כא' - ד'.

¹²⁵ מסכת כלה, פ"א הי"ח.

מסכת כלה רבתי, פ"ב ה"ד.

¹²⁶ בראשית, לח' - א'.

¹²⁷ "פסיקתא זוטרata" (לקח טוב), פרשתו, פרק לז', סימן כו'.

¹²⁸ בראשית, לז' - כו'.

'וַיִּגְשׁ אֵלָיו יְהוּדָה, וַיֹּאמֶר בִּי אֲדֹנָי, יִדְבָּר נָא עִבְדְּךָ דְּבַר בְּאֲזְנֵי אֲדֹנָי, וְאֵל יִחַר אַפְּךָ
בְּעִבְדְּךָ כִּי כְמוֹךָ כִּפְרָעָה¹³⁰.

היינו דכתיב¹³¹, 'כִּי יְהוּדָה גִּבֹּר בְּאַחֲיוֹ, וּלְנָגִיד מִמֶּנּוּ, וְהִבְכָּרָה לְיוֹסֵף'."

והנה, במהות הויכוח, בין יהודה ליוסף הצדיק ע"ה, כתב הגה"ק בעל "מאור
ושמש" זיע"א¹³²:

"והנראה לרמוז בזה ... כי משיח בן דוד ומשיח בן יוסף, אין זה יכול להיות בלא
זה, ולשניהם אנו צריכין,

אך השבטים, לא הבינו זאת.

ויוסף, ראה ברוח הקודש, שממנו יצמח משיח,

ויהודה, ראה שממנו יצמח משיח.

על כן, היה מחלוקת ביניהם -

שהשבטים רצו שמשיח יהיה משבט יהודה, ויוסף רצה שממנו יהיה.

עד שהקדוש ברוך הוא עשה שלום ביניהם, כמאמר הכתוב¹³³, 'וְהָיָה אֲנִי לְקַח אֶת
עַץ יוֹסֵף אֲשֶׁר בְּיַד אֶפְרַיִם, וְשִׁבְטֵי יִשְׂרָאֵל חִבְּרוּ, וְנָתַתִּי אוֹתָם עָלָיו אֶת עֵץ יְהוּדָה,
וְעָשִׂיתָם לְעֵץ אֶחָד, וְהָיוּ אֶחָד בְּיָדִי'.

וצריכין אנו לשוים מגמת פנינו על משיח בן יוסף, שלא ימות במלחמה שיעשה עם
האומות, טרם בוא משיח בן דוד, ויהיה קיום למשיח בן יוסף עם משיח בן דוד.

ועתה בעונותינו הרבים, בגלות המר הזו, שאנו בדיוטא התחתונה, רחמנא ליצלן,

¹²⁹ בראשית, מד' - יד'.

¹³⁰ בראשית, מד' - יח'.

¹³¹ דברי הימים א', ה' - ב'.

¹³² להגה"ק רבי קלונימוס קלמן הלוי אפשטיין זיע"א.

בפרשת "פנחס", ד"ה "או".

¹³³ יחזקאל, לז' - יט'.

אנו צריכין להתעורר עצמינו, להמשיך הרחמים על כנסת ישראל, ולהמתיק הדינים".

והנה, במהות הקִּשּׁוֹר שבין יהודה ליוסף, נכתוב כדלהלן:

א. על מאמר יהודה ליעקב אע"ה¹³⁴, "כִּי לֹא הִתְמַקְּהֵנוּ, כִּי עָתָה שְׁבָנוּ זֶה פְּעָמִים", כתב הגה"ק רבי שמחה בונים זיע"א מפשיסחא¹³⁵:

"שְׁבָנוּ" - בגימטריא 'משיח'¹³⁶.

וזה 'פְּעָמִים', היינו תרי משיחנו, יהודה ויוסף^{137 138}.

ב. כתב הגה"ק רבינו צדוק הכהן זיע"א מלובלין¹³⁹:

"יהודה ויוסף, הם כלל קדושת ישראל,

¹³⁴ בראשית, מג' - י'.

¹³⁵ בספרו הקדוש "קול מבשר", (ח"ג, "משיח").

¹³⁶ היינו:

מילת "שְׁבָנוּ", עולה בגימטריא למניין של 358,

וכמו כן, מילת "משיח", עולה בגימטריא מדוקדקת כך.

¹³⁷ היינו:

שכך אמר לו יהודה ליעקב אע"ה -

לולא שהתמהמהנו לרדת למצרים, אזי, היינו שבים אליך, כאשר ב' המשיחים עמנו, שהם משיח בן דוד ומשיח בן יוסף,

שכן -

"שְׁבָנוּ", הוא כמניין "משיח",

ו-"פְּעָמִים", בא לרמז, על ב' המשיחים.

¹³⁸ יעויין עוד, מה שכתב הגה"ק רבי מאיר הורוביץ זיע"א מדז'יקוב, בספרו הקדוש "אמרי נועם - לחנוכה":

"כי בהתקרב יהודה ויוסף, הוא תיקון יסו"ד מלכו"ת כידוע".

¹³⁹ בספרו הקדוש "פרי צדיק", (חנוכה, אות כב').

שכל ישראל נקראו על שם יהודה - יהודי אנא ¹⁴⁰, וכן נקראו על שם יוסף - כמו שנאמר שְׁאֲרִית יוֹסֵף ¹⁴¹.

כי בחינת יוסף, יורה על שלימות המעשים,
ובחינת יהודה, יורה על שלימות התיקון לחיי עולם.

ועל זה רמזו ¹⁴² -

יוסף, שקידש שם שמים בסתר, הוסיפו לו אות אחת משמו של הקדוש ברוך הוא כו' ¹⁴³,

יהודה, זכה ונקרא כולו על שמו של הקדוש ברוך הוא ¹⁴⁴.

ג. עוד כתב הגה"ק רבינו צדוק הכהן זיע"א מלובלין ¹⁴⁵:

"אף על פי, שְׁזָרַע יעקב שנים עשר שבטים בכלל,

חלוקים לשנים, יהודה ויוסף.

¹⁴⁰ על ברכתו של יעקב אע"ה ליהודה (בראשית, מט' - ח'), "יהודה, אֶתָּה יוֹדוּךְ אֶחָיִךְ", דרש רבי שמעון בר יוחאי (בראשית רבה, פרשה צח, ו'):

"היו כל אחיך נקראין על שמך,

אין אדם אומר - ראובני אָנָּה, שמעוני אָנָּה,

אלא, יהודי אָנָּה!"

¹⁴¹ עמוס, ה' - טו':

"שָׁנְאוּ רָע וְאָהְבוּ טוֹב וְהִצִּיגוּ בְּשַׁעַר מִשְׁפָּט, אוֹלֵי יָחֵן יִהְיֶה אֱלֹהֵי צְבָאוֹת שְׁאֲרִית יוֹסֵף."

¹⁴² סוטה, י' ע"ב.

¹⁴³ שנאמר (תהילים, פא' - ו'):

"עֲדוּת בִּיהוֹסֵף שְׁמוֹ, בְּצִאתוֹ עַל אֶרֶץ מִצְרַיִם, שָׁפַת לֹא יִדְעֵתִי אֲשַׁמֶּעַ."

¹⁴⁴ היינו:

שבתוך שמו, יש את כל שם הוי"ה ברוך הוא,

כך, יהודה.

¹⁴⁵ בספרו הקדוש "ישראל קדושים", (אות ז').

שכל ישראל נקראים על שמם, ומהם תרין משיחין.
משיח בן יוסף - הוא הנלחם עם האומות, ומוחה זרע עמלק,
כי כל כוחו בהשתדלות המעשים בקדושה, נגד כוח האומות, ומברר הקדושה
דעלמא דאתגליא בהתגלות המעשים דבני ישראל.
ומשיח בן דוד - הוא המגלה כל רזי התורה הנעלמים, והקדושה שבפנימיות זרע
ישראל ...
ושני שבטים אלו, הם שורש כל השנים עשרה".
ד. עוד כתב הגה"ק רבינו צדוק הכהן זיע"א מלובלין ¹⁴⁶ :
"ועל כן, יהודה ויוסף, היו המרובים מכל השבטים,
כי פָּרוּ וְרָבוּ ביותר, מפני שהיה בהם קדושת היסוד יותר מכל השבטים.
יוסף, צדיק גמור בפועל בלא חטא,
ויהודה, בעל תשובה אַחֲרֵי החטא".
והנה, כל ה-יב' שבטי י-ה, היו בעלי שמירת הברית,
אלא, שיוסף ויהודה, היו בעלי הניסיון בכך, ולפיכך, הם שהצטיינו בכך.
שכן, בטעם סמיכות הפסוק הכתוב בסוף ספר "בראשית" ¹⁴⁷ , "וַיָּמָת יוֹסֵף בֶּן
מָאָה וָעֶשְׂרִי שָׁנִים, וַיַּחְנֹטוּ אֹתוֹ, וַיַּיָּשֶׂם בְּאֶרֶץ בְּמִצְרַיִם", לפסוק המתחיל את ספר
"שמות" ¹⁴⁸ , "וַיֹּאכֶל שְׁמֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, הַבָּאִים מִצְרַיִם, אֶת יַעֲקֹב - אִישׁ וּבֵיתוֹ
בָּאוּ", כתב הגה"ק רבי ישראל אביחצירא זיע"א ¹⁴⁹ :

¹⁴⁶ בספרו הקדוש "מחשבות חרוץ", אות טו'.

¹⁴⁷ בראשית, נ' - כו'.

¹⁴⁸ שמות, א' - א'.

¹⁴⁹ בספרו הקדוש "אהבת ישראל", (עמוד 145).

דהנה, ידוע בדברי רבותינו ז"ל¹⁵⁰, דאיסור חמור הוא, לשים את הנפטר בארון ולקוברו בארון.

שמלבד שגורם פגם באורות עליונים, גורם רעה לעצמו, ומעורר עליו משטינים ומקטרגים, ומידת הדין, ומלאכי חבלה ומשחיתים.

ברם, כאשר האדם שומר הברית, אפשר לשומו ולקוברו בארון.

וכמבואר ב"זוהר הקדוש"¹⁵¹ :

"יוסף נטר ליה ברית לתתא ... אתשוי בתרי ארזי, בארון לתתא ובארון לעילא",

וכן הוא ב"זוהר הקדוש"¹⁵² :

"בגין דנטר ברית קדישא, ואתקיים ביה, להכי אתחזי לאעלה בארזא".

והנה, שאר שבטי י-ה, הועלו ממצרים בארון,

ובהכרח, שגם הם, היו שומרי הברית כיוסף הצדיק, בשלמות הגמור.

ולפיכך, נסמכו פסוקים אלו,

להורות, שגם כן הם, היו שומרי הברית כראוי, והיו ראויים להיות בארון.

ט. על מאמר הכתוב בפרשתן¹⁵³, "וְנָתַתְּ יְהוָה שְׁלַח לְפָנָיו אֶל יוֹסֵף, לְהוֹרֹת לְפָנָיו גִּשְׁנָה, וַיָּבֹאוּ אֶרְצָה גִשְׁן", כתב רש"י הקדוש משם "מדרש אגדה":

לפניו גשנה, ויבאו ארצה גשן, כתב רש"י הקדוש משם "מדרש אגדה":

"לְהוֹרֹת לְפָנָיו - לְתַקֵּן לוֹ בֵּית תַּלְמוּד, שֶׁמֶשֶׁם תַּצֵּא הוֹרָאָה".

ולכאורה, שיש לעיין בזה:

¹⁵⁰ עיין מה שכתב השו"ע (יו"ד, סי' שסב', ס"א):

"הנותן מת בארון, ולא קברו בקרקע, עובר משום מלין את המת.

ואם נתנו בארון, וקברו בקרקע, אינו עובר עליו.

ומכל מקום, יפה לקוברו בקרקע ממש, אפילו בחוץ לארץ".

¹⁵¹ פרשת "ויחי", דף רנ"א ע"א.

¹⁵² פרשת "ויקהל", דף ריד' ע"ב.

¹⁵³ בראשית, מו' - כח'.

א. דהנה, כבר נתבאר לעיל¹⁵⁴, שיעקב אע"ה שמח שמחה גדולה, בעצם ידיעתו שיוסף הצדיק ע"ה חי חיי קדושה וטהרה,

ואם כן, לשם מה, צריך יהודה להתקין בית תלמוד להוראה,

בו בזמן, שיוסף הצדיק ע"ה, החי חיי קדושה וטהרה, יכול לדאוג לכך?

ב. הזריז והמהיר שהיה בבניו של יעקב אע"ה, הוא נפתלי, וכמאמר הכתוב בפרשת "ויחי"¹⁵⁵, "נִפְתָּלִי אֵילָה שְׁלָחָה, הִנָּתַן אִמְרֵי שְׁפָר",

ואם כן, היה צריך יעקב אע"ה, לשלוח לשם כך את נפתלי למצרים, בכדי שיזדרז לקיים את שליחותו?

ג. עמוד התורה שהיה בבניו של יעקב אע"ה, הוא יששכר, וכמאמר הכתוב בפרשת "ויחי"¹⁵⁶, "וַיִּנָּא מְנַחֵם כִּי טוֹב, וְאֵת הָאָרֶץ כִּי נַעֲמָה, וַיֵּט שִׁכְמוֹ לְסֹבֵל, וַיְהִי לְמִסַּע עֲבָד" - "עֲלָה שָׁל תוֹרָה ... אֱלוֹ מַאֲתִים רָאשֵׁי סִנְהֶדְרָאוֹת שֶׁהָיוּ מְשֻׁבָּטוֹ שֶׁל יִשְׂשָׁכָר"¹⁵⁷, וכמאמר הכתוב¹⁵⁸, "וּמִבְנֵי יִשְׂשָׁכָר, יוֹדְעֵי בִינָה לַעֲתִים, לְדַעַת מֶה יַעֲשֶׂה יִשְׂרָאֵל, רָאשֵׁיהֶם מַאֲתִים, וְכָל אַחֲיהֶם עַל פִּיהֶם",

ואם כן, היה צריך יעקב אע"ה, לשלוח לשם כך את יששכר למצרים, בכדי שיהיה עמוד התורה מעמיד את דברי התורה?

ד. לוי, היה ראש ישיבתו של יעקב אע"ה, וכפי שכתב אדונינו הרמב"ם זיע"א¹⁵⁹:

"וַיַּעֲקֹב אֲבִינוּ, לִמַּד בָּנָיו כָּלֶם,

וְהַבְדִּיל לְוִי, וּמָנְהוּ רֹאשׁ, וְהוֹשִׁיבוּ בְּיִשְׁבֵּיהָ, לְלַמֵּד דֶּרֶךְ הַשֵּׁם וְלִשְׁמֹר מִצְוֹת אֲבֹרָהִם.

¹⁵⁴ באות ז'.

¹⁵⁵ בראשית מט' - כא'.

¹⁵⁶ בראשית מט', טו'.

¹⁵⁷ בראשית רבה, פרשה צח', יב'.

¹⁵⁸ דברי הימים א', יב' - לג'.

¹⁵⁹ פ"א מהלכות עבודה זרה, ה"ג.

וְצִוָּה אֶת בְּנָיו, שֶׁלֹּא יִפְסִיקוּ מִבְּנֵי לִוֵּי מִמֶּנֶּה אַחֵר מִמֶּנֶּה, כִּדִּי שֶׁלֹּא תִשְׁכַּח הַלְמוּד.
וְהָיָה הַדָּבָר הַזֶּה וּמִתְגַּבֵּר בְּבָנֵי יַעֲקֹב, וּבְנָלִוִּים עֲלֵיהֶם, וְנַעֲשִׂית בְּעוֹלָם אִמָּה שֶׁהִיא
יֹדַעַת אֶת ה'.

עַד שֶׁאַרְכוּ הַיָּמִים לְיִשְׂרָאֵל בְּמִצְרַיִם, וְחִזְרוּ לִלְמַד מַעֲשֵׂיהָ, וְלַעֲבֹד כּוֹכָבִים כְּמוֹתָן,
חוּץ מִשִּׁבְט לִוֵּי שֶׁעָמַד בְּמִצְוֹת אָבוֹת.

וּמַעוֹלָם, לֹא עָבַד שִׁבְט לִוֵּי עֲבֹדֶת כּוֹכָבִים".

**וְאִם כֵּן, הִיא צָרִיךְ יַעֲקֹב אַע"ה, לְשַׁלּוֹחַ לָשֵׁם כֵּךְ אֶת לִוֵּי לְמִצְרַיִם, בְּכַדִּי שִׁיְהִי
רֹאשׁ הַיְּשִׁיבָה מִקִּיּוֹם אֶת יְשִׁיבָתוֹ?**

וּבְבִיאוֹר הָעֲנִיין, כָּתַב הַגַּה"ק בַּעַל "בֵּאֵר מֹשֶׁה" זִיע"א מֵאוֹז'רֹב ¹⁶⁰ :

"הַכוּוֹנָה הִיא, עַל פִּי מֶה שֶׁאָמְרוּ ¹⁶¹, עַל הַכְּתוּב ¹⁶², 'גַּם כִּי יִתְּנוּ בְּגוֹיִם, עֲתָה
אֶקְבָּצֵם' - 'אֵין כָּל הַגְּלִיּוֹת הַלָּלוּ מִתְּכַנְסוֹת, אֶלָּא בְּזָכוֹת מִשְׁנִיּוֹת'.

וְהֵינּוּ, כִּי תוֹרָה שֶׁבַעַל פֶּה, הִיא מַלְכוּת. כִּידוּע ¹⁶³.

**וְלָכֵן, תִּהְיֶה הַגְּאֻלָּה הָעֲתִידָה, עַל יְדֵי מֶלֶךְ הַמַּשִּׁיחַ, מִזְרַעוֹ שֶׁל דָּוִד, שְׁשׁוּרְשׁוֹ
מַלְכוּת.**

וּמֵאַחֵר שְׁגָלוֹת מִצְרַיִם, הִיא שׁוֹרֵשׁ לְכָל הַגְּלִיּוֹת, כְּמוֹבֵא ב-'לִיקוּטֵי תוֹרָה' לְהַאֲרִ"י
ז"ל ¹⁶⁴,

וּמִקּוּרוֹ מִדְּבָרֵי הַמִּדְרָשׁ ¹⁶⁵, 'כָּל הַמַּלְכִּיּוֹת נִקְרְאוּ עַל שֵׁם מִצְרַיִם, עַל שֵׁם שֶׁהֵם
מִצְרִיּוֹת לְיִשְׂרָאֵל'.

¹⁶⁰ בפרשתן, עמודים תשצט'-תת'.

¹⁶¹ ויקרא רבה, פרשה ז', ג'.

¹⁶² הושע, ח' - י'.

¹⁶³ וכפי שמצינו ב"תיקוני הזוהר" - "פתח אליהו":

" 'מַלְכוּת', פֶּה, תוֹרָה שֶׁבַעַל פֶּה קְרִינָן לָהּ".

¹⁶⁴ פרשת "כי תצא".

¹⁶⁵ בראשית רבה, פרשה טז', ד'.

לכן, שלח יעקב את יהודה, שורש מלכות בית דוד,
שיתקין מקום לתלמוד תורה שבעל פה, שבזכותה נזכה לגאולה,
ואז ימלוך משיח בן דוד שהוא מיהודה, שנאמר בו ¹⁶⁶, 'לְמַרְכָּה הַמְּשִׁיחַ, וּלְשָׁלוֹם
אֵין קֶצֶף',
משום שיקויים הכתוב ¹⁶⁷, 'וְסִרְיָה קִנְאָת אֶפְרַיִם, וְצִרְיָה יְהוּדָה יִפְרֹתוֹ, אֶפְרַיִם לֹא
יִקְנֵא אֶת יְהוּדָה, וְיְהוּדָה לֹא יִצַּר אֶת אֶפְרַיִם',
וירבה השלום לאין קצץ".
ולצורך השלמת העניין, וחידוד הדברים, נקדים בזה, כדלהלן.
א. על מאמר הכתוב בפרשת "וישב" ¹⁶⁸, 'וַיְהִי יְהוָה אֶת יוֹסֵף, וַיְהִי אִישׁ
מְצֻלִים, וַיְהִי בְּבֵית אֲדֹנָיו הַמִּצְרִי', כתב רבינו הרי"ח הטוב זיע"א ¹⁶⁹:
"נראה לי בסייעתא דשמיא -
דידוע, יעקב אע"ה, יש בשמו ז' הוי"ת ¹⁷⁰,
כי מספר 'יעקב', עולה מספר ז' הוי"ת ¹⁷¹, שהם של ז' ספירות: חסד, גבורה,
תפארת, נצח, הוד, יסוד, מלכות,
שהם שבעת ימי השבוע ...
אך יוסף הצדיק ע"ה, שמו מספר ששה הוי"ת ¹⁷²,

¹⁶⁶ ישעיה, ט' - ו'.

¹⁶⁷ ישעיה, יא' - יג'.

¹⁶⁸ בראשית, לט' - ב'.

¹⁶⁹ בספרו הקדוש "בן איש חי דרשות", על פרשתו.

¹⁷⁰ היינו:

מילת "יעקב", עולה בגימטריא למניין ¹⁸²,

וכמו כן, ז' פעמים שם הוי"ה, עולים בגימטריא למניין זה.

¹⁷¹ וכדלעיל בהערה הקודמת.

¹⁷² היינו:

שהם כנגד ששה ימי החול, וכנגד שבת - לא יש לו שם הוי"ה.

ועניין אשת פוטיפרע, היה בשבת,

ולכן, צריך לו שמירה בשבת יותר.

על כן ¹⁷³, 'וַיְהִי ה' אֶת יוֹסֵף -

שחיבר עמו, עוד שם אחד משמות הוי"ה, כדי להשלים לו כנגד יום השביעי.

ואז ¹⁷⁴, 'וַיְהִי אִישׁ -

ראשי תיבות: אֶת יוֹם שַׁבַּת, או: אֶת יוֹם שְׁבִיעִי - 'מִצְלִיחַ' ¹⁷⁵.

ולכך ¹⁷⁶, 'וַיְהִי בְּבֵית אֲדֹנָיו הַמִּצְרִי -

באין מורא ופחד, כי עתה נשלמו בו ז' הוי"ו"ת, כנגד כל שבעת ימי השבוע."

ב. על מאמר הכתוב ¹⁷⁷, "וַיְהִי כִּהְיוֹם הַזֶּה, וַיָּבֹא הַבִּיטָה לַעֲשׂוֹת מְלָאכָתּוֹ, וַאֲיִן

אִישׁ מֵאֲנָשֵׁי הַבֵּית שָׁם בְּבֵית", דרשו רבותינו ז"ל ¹⁷⁸:

" וַיָּבֹא הַבִּיטָה לַעֲשׂוֹת מְלָאכָתּוֹ - רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר, שֶׁבֶת הָיָה,

דְּכָתִיב ¹⁷⁹, "כִּי בּוֹ שַׁבַּת מְכַל מְלָאכָתּוֹ",

וַיֵּמָּה מְלָאכָה הָיְתָה לוֹ?

שׁוֹנָה וְקוֹרָא, מַה שְּׁאָבִיו לְמַדּוֹ."

מילת "יוסף", עולה בגימטריא למניין 156,

וכמו כן, ו' פעמים שם הוי"ה, עולים בגימטריא למניין זה.

¹⁷³ בראשית, לט' - ב'.

¹⁷⁴ בראשית, לט' - ב'.

¹⁷⁵ בראשית, לט' - ב'.

¹⁷⁶ בראשית, לט' - ב'.

¹⁷⁷ בראשית, לט' - יא'.

¹⁷⁸ ילקוט שמעוני, (פרשת "וישב", רמז קמו').

¹⁷⁹ בראשית, ב' - ג'.

ג. על מאמר הכתוב בפרשת "מקץ"¹⁸⁰, "וַיָּרָא יוֹסֵף אֶתְּם אֶת בְּנֵימִין, וַיֹּאמֶר
לְאֶשֶׁר עַל בֵּיתוֹ, הִבֵּא אֶת הָאֲנָשִׁים הַבְּיָתָה, וּטְבַח טֶבַח זָהָב, כִּי אֲתִי יֹאכְלוּ הָאֲנָשִׁים
בְּצִהְרֵם", דרשו רבותינו ז"ל¹⁸¹ :

"וַיֵּאֵן הַכֹּהֵן, אֶלֶּא שַׁבָּת,

הִידָּה מָה דָּאֵת אָמַר¹⁸², 'וְהָיָה בַּיּוֹם הַשְּׁשִׁי, וְהָכִינוּ וְגו'.

הָדָא אָמַרְהָ, שְׁשִׁמֵּר יוֹסֵף אֶת הַשַּׁבָּת, קִדְּם שְׁלֹא תִנָּתֵן."

ד. אצל יהודה, מצינו את עניין "קבלת אחריות":

הֵן בַּמַּעֲשֵׂה תִמְרָה, בְּאוֹמְרוֹ¹⁸³, "צִדְקָה מִמֶּנִּי",

וְהֵן, בַּעֲנִיִּין בְּנִימִין, בְּאוֹמְרוֹ לֵאבִיו¹⁸⁴, "אֲנֹכִי אֶעֱרֹבְנִי, מִיָּדִי תִבְקָשׁוּ, אִם לֹא
הִבֵּיאתִיו אֵלַיִךְ וְהִצַּגְתִּיו לְפָנֶיךָ, וְחָטָאתִי לָךְ כָּל הַיָּמִים".

ומכיוון שכך:

כֹּאשֶׁר תִּיקוֹן מַכִּירַת יוֹסֵף הַצַּדִּיק ע"ה מִתְקִיִּימַת בַּאֲמַצְעוֹת הַשַּׁבָּת¹⁸⁵, וְכֹאשֶׁר כָּל
עֲצֻמוֹתָיו שֶׁל יוֹסֵף הַצַּדִּיק ע"ה הוּא הַשַּׁבָּת¹⁸⁶, וּמַעֲשֵׂה אִשֶׁת פּוֹטִיפָר הִיָּה בַּשַּׁבָּת¹⁸⁷,
וְאִף הִיָּה עוֹסֵק בַּדְּבָרִי הַתּוֹרָה הַקְדוּשָׁה בְּיוֹם הַשַּׁבָּת¹⁸⁸,

אֲזִי, רָצָה יַעֲקֹב אַע"ה, לְזוּוג אֶת יְהוּדָה בַּעַל קְבֻלַּת הָאֲחֵרִיּוֹת, הַמֶּלֶךְ הַמְרוֹמָם
שְׁשׁוֹרְשׁוֹ תּוֹרָה שֶׁבַעַל פֶּה¹⁸⁹, אֶצֶל יוֹסֵף הַצַּדִּיק ע"ה,

¹⁸⁰ בראשית, מג' - טז'.

¹⁸¹ בראשית רבה, פרשה צב', ד'.

¹⁸² שמות, טז' - ה'.

¹⁸³ בראשית, לח' - כו'.

¹⁸⁴ בראשית, מג' - ט'.

¹⁸⁵ וכמו שנתבאר לעיל באותיות ד'-ה'-ו'.

¹⁸⁶ וכמו שנתבאר לעיל באותיות ד'-ה'-ו'.

¹⁸⁷ וכמו שנתבאר באות זו, בסעיף קטן ב' (ב').

¹⁸⁸ וכמו שנתבאר באות זו, בסעיף קטן ב' (ב').

ובפרט, שהוא גרס את המכירה, באומרו ¹⁹⁰, "לכו ונמכרנו לַיִשְׁמַעֲאֵלִים, וַיִּדְנוּ אֶל תְּהִי בּוֹ, כִּי אֲחִינוּ בְּשָׂרֵנוּ הוּא, וַיִּשְׁמְעוּ אֲחִינוּ".

לאמור ¹⁹¹, "צִדְקָה מִמֶּנִּי!"

ולהורות דרך תשובה לרבים, בשמירת שבת קודש, ובלימוד הלכותיה, ובייחוד בלימוד התורה בשבת קודש.

ואם תאמר:

יוסף הצדיק ע"ה, שמידתו "מידת היסוד", מה לו אצל "מידת המלכות"?

ויש לומר:

שלאחר ששמר יוסף הצדיק ע"ה את השבת ¹⁹², ולאחר שהתקדש בקדושתו של אדם הראשון קודם לחטא ¹⁹³, ובשכר זאת נוסף לו שם הוי"ה בחשבון שמו ¹⁹⁴,

אזי, הוא עלה ונתעלה, למידת המלכות.

ואם תאמר:

היאך נשלם זווגם, של יוסף הצדיק ע"ה ויהודה?

ויש לומר:

שאותו בית תלמוד שביקש יעקב אע"ה לתקנו באמצעות יהודה ¹⁹⁵, מתקיים, הן באמצעות שמירת השבת, והן באמצעות עמל התורה אשר בשניהם.

ובעיקר, באמצעות "מידת האחריות" אשר היתה בו ביהודה ¹⁹⁶,

¹⁸⁹ וכמו שנתבאר בתחילת אות זו.

¹⁹⁰ בראשית, לז' - כו'.

¹⁹¹ בראשית, לח' - כו'.

¹⁹² וכמו שנתבאר באות זו, בסעיף קטן ג' (ב').

¹⁹³ וכמו שנתבאר לעיל באות ג'.

¹⁹⁴ וכמו שנתבאר באות זו, בסעיף קטן א' (ב').

¹⁹⁵ וכמו שנתבאר בתחילת אות זו.

שכן, באמצעותה, נתקיימה בו מעלת "ומודה על האמת", וממילא הוא נדבק באביו יעקב אע"ה - "איש האמת", אשר נאמר בו "תתן אמת ליעקב" ¹⁹⁷, ואם כן, עניין "זיו איקונין" של יעקב אע"ה ¹⁹⁸, עולה, הן אצל יוסף הצדיק ע"ה ¹⁹⁹, והן אצל יהודה.

ל. ומעתה, יתבארו ויתבררו דברי רבותינו ז"ל ²⁰⁰, על מאמר הכתוב בפרשתו ²⁰¹, "וְאֵת יְהוּדָה שָׁלַח לִפְנֵי אֶל יוֹסֵף, לְהוֹרֹת לִפְנֵי גִשְׁנָה, וַיָּבֹאוּ אֶרְצָה גִשְׁן":
"כִּךְ שָׁנוּ רַבּוֹתֵינוּ, אֵין מְבָרְכִין עַל הַנֶּר, עַד שְׂיֵאוֹתוֹ לְאוֹרוֹ.
וּמִנֵּין לְמַדּוֹ?

מן הקדוש ברוך הוא, שְׁנֵאָמַר ²⁰², 'וַיֵּרָא אֱלֹהִים אֶת הָאוֹר כִּי טוֹב', וְאַחַר כֵּךְ, וַיִּבְדֵּל אֱלֹהִים בֵּין הָאוֹר וּבֵין הַחֹשֶׁךְ.
רַבִּי זְעִירָא בַּר אֲבָהוּ אָמַר, מִכָּאן שְׁמְבָרְכִין עַל הַנֶּר בְּמוֹצָאֵי שַׁבָּת, מְשִׂיאוֹתוֹ לְאוֹרוֹ".

א. "אין מְבָרְכִין עַל הַנֶּר, עַד שְׂיֵאוֹתוֹ לְאוֹרוֹ":
דחנה, כיוון שיצאה שבת, אזי, "וַיִּנְפֹּשׁ" ²⁰³ - "וי אבדה נפשו" ²⁰⁴,

¹⁹⁶ וכמו שנתבאר באות זו, בסעיף קטן ד' (ב').

¹⁹⁷ מיכה, ז' - כ'.

¹⁹⁸ וכמו שנתבאר לעיל באות ג'.

¹⁹⁹ וכמו שנתבאר לעיל באות ג'.

²⁰⁰ "מדרש תנחומא", (בפרשתן, אות ו').

²⁰¹ בראשית, מו' - כח'.

²⁰² בראשית, א' - ד'.

²⁰³ שמות, לא' - יז'.

²⁰⁴ ביצה, טז' ע"א.

תענית, כז' ע"ב.

והיינו, שנשמתו של יוסף הצדיק ע"ה, בחינת "נפש אדם הראשון"²⁰⁵,
הסתלקה,

ואם כן, חלילה וחס, היה מקום לומר, דשוב אין תקנה למכירת יוסף הצדיק
ע"ה, ולתיקון חטאו של אדם הראשון, וממילא אף את עול שיעבוד הגלויות²⁰⁶.

ב. ברם, קיימא לן²⁰⁷, "תיכף לתלמידי חכמים ברכה":

והיינו, שבזכות זיווגם של ב' עמודי התורה, יוסף הצדיק ע"ה ויהודה, נמשכת
הברכה לכל ימות השבוע, להינצל מכל הנזכר לעיל.

ג. ולפיכך, "למדוי, מן הקדוש ברוך הוא, שפאמר²⁰⁸, 'יִנְרָא אֱלֹהִים אֶת הָאוֹר
כִּי טוֹב', וְאַחֲרֵי כֵן, 'וַיַּבְדֵּל אֱלֹהִים בֵּין הָאוֹר וּבֵין הַחֹשֶׁךְ'":

שכן, דרשו רבותינו ז"ל²⁰⁹, "אם אין דעת, הבדלה מניין"!!

והיינו, שמידת "הבדלה", נעוצה ב-"שלטון הדעת".

והיא היא המעלה שהיתה הן אצל יוסף והן אצל יהודה,

שאף בהיותם שרויים בניסיון אשר הוא "בחינת חושך", הם זכו לשלטון הדעת
אשר הוא "בחינת אור".

ד. "מִכָּאֵן שֶׁמִּבְרָכִין עַל הַנֶּר בְּמוֹצָאֵי שַׁבָּת, מְשַׁנְאוֹתוֹ לְאוֹרוֹ":

ומעתה, יתבאר אל נכון, דברי הגה"ק בעל "כף החיים" זיע"א²¹⁰, משם ה"זוהר
הקדוש"²¹¹, שאף על פי שכתב ה"שולחן ערוך"²¹² - שאם אין לאדם נר במוצאי
שבת אינו צריך לחזר אחריו,

²⁰⁵ וכמו שנתבאר לעיל באות ג'.

²⁰⁶ וכמו שנתבאר לעיל באותיות ד'-ה'-ו'.

²⁰⁷ ברכות, מב' ע"א.

²⁰⁸ בראשית, א' - ד'.

²⁰⁹ תלמוד ירושלמי, מסכת ברכות, פ"ה ה"ב.

²¹⁰ או"ח, סימן רחצ', סעיף קטן ז'.

²¹¹ "פרשת ויקהל", דף רח' ע"א.

מכל מקום, על פי דברי ה"זוהר הקדוש", "נראה, דטוב ונכון לחזור עליו".

שכן, סודות גדולים ועצומים נאמרו בו. וכדלעיל.

ומעתה, תשכיל ותבין :

א. במאמר הכתוב בפרשתן ²¹³, "וְאֵת יְהוּדָה שָׁלַח לְפָנָיו אֶל יוֹסֵף, לְהוֹרֹת לְפָנָיו גִּשְׁנָה, וַיָּבֵאוּ אֶרְצָה גִּשְׁן", נרמז כל המבואר לעיל :

שכן, המילים "וְאֵת יְהוּדָה שָׁלַח לְפָנָיו", עולים בגימטריא למניין 1138,

והנה, המילים "שבת קודש", עולים בגימטריא למניין 1112,

וההפרש שביניהם, עולה למניין 26, אשר הוא כנגד שם הוי"ה ברוך הוא, אשר נוסף לו ליוסף הצדיק ע"ה ²¹⁴.

ב. על מאמר הכתוב בפרשתן ²¹⁵, "וְאֵת יְהוּדָה שָׁלַח לְפָנָיו אֶל יוֹסֵף, לְהוֹרֹת לְפָנָיו גִּשְׁנָה, וַיָּבֵאוּ אֶרְצָה גִּשְׁן", כתב רש"י הקדוש משם "מדרש אגדה" :

" לְהוֹרֹת לְפָנָיו - לְתֵקֵן לוֹ בֵּית תַּלְמוּד, שֶׁמֶשֶׁם תִּצָּא הוֹרָאָה".

והנה, המילים "לְהוֹרֹת לְפָנָיו לְתֵקֵן לוֹ בֵּית תַּלְמוּד, שֶׁמֶשֶׁם תִּצָּא הוֹרָאָה", עולים בגימטריא למניין 3719,

וכמו כן, המילים "מכירת יְהוֹסֵף ²¹⁶ הצדיק למצרים, יתוקן בלימוד הלכות שבת קודש בלבד", עולים בגימטריא למניין זה.

²¹² או"ח, סימן רחצ', סעיף א'.

²¹³ בראשית, מו' - כח'.

²¹⁴ וכמו שנתבאר לעיל באות ט'.

²¹⁵ בראשית, מו' - כח'.

²¹⁶ היינו:

במילת "יְהוֹסֵף", נרמז עניין שם הוי"ה אשר נוסף בשמו של יוסף הצדיק ע"ה.

וכמו שנתבאר לעיל באות ט'.

ג. המעיין בפסוקי התורה הקדושה, יראה, שכל שליחות יהודה למצרים, היתה, רק לאחר הבטחתו של הבורא ית"ש²¹⁷, "אֲנֹכִי אֶרְדָּ עִמָּךְ מִצְרִימָה, וְאֲנֹכִי אֶעֱלֶךָ גַם עֲלֵה, וְיוֹסֵף נָשִׂיתָ יָדוֹ עַל עֵינֶיךָ".

והנה, מילת "נשית", עולה בגימטריא למניין 720,

ומילת "שבת", עולה בגימטריא למניין 702,

וההפרש שביניהם, עולה למניין "חי".

שכן, על ידי שמירת שבת קודש, יחיה ויתקיים עם ישראל, ויקויים בו "וְאֲנֹכִי אֶעֱלֶךָ גַם עֲלֵה".

ד. על מאמר הכתוב בפרשתו²¹⁸, "וְנָתַתְּ יְהוּדָה שְׁלַח לִפְנֵי אֵל יוֹסֵף, לְהוֹרֹת לִפְנֵי גִשְׁנָה, וַיָּבֹאוּ אֶרְצָה גִשְׁן", דרשו רבותינו ז"ל²¹⁹:

"אֶתְמוּל, מִתְנַגְּחִין זֶה עִם זֶה,

וְעֹכְשׁוֹ, הוּא מְשַׁלְּחוֹ אֶצְלוֹ,

שְׁנֵאמַר²²⁰, 'וְנָתַתְּ יְהוּדָה שְׁלַח לִפְנֵי'.

הָיִי²²¹, 'עֲשֵׂה שְׁלוֹם בְּמִרוֹמָיו'."

ויעויין בדברי ה"זוהר הקדוש"²²²:

"תָּא חֲזִי, לִית עֲלֵמָא קָאִים, אֵלָא עַל שְׁלוֹם!

כַּד בָּרָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עֲלֵמָא, לֹא יָכִיל לְאַתְקִימָא, עַד דְּאַתָּא וְשָׂרָא עֲלִיָּהּ שְׁלוֹם.

²¹⁷ בראשית, מו' - ד'.

²¹⁸ בראשית, מו' - כח'.

²¹⁹ מדרש תנחומא, (בפרשתו, אות ו').

²²⁰ בראשית, מו' - כח'.

²²¹ איוב, כה' - ב'.

²²² חלק ג', דף קעו' ע"ב.

ומאי הוא?

שַׁבָּת!

דְּאִיְהוּ שְׁלָמָא דְּעֵלְאִי וְתַתְּאִי, וּכְדִין אֶתְקַיִים עֲלֵמָא.

ומאן דְּפָלִיג עֲלֵיהּ, יִתְאַבֵּיד מֵעֲלָמָא ²²³ ".

וביאור דבריהם ז"ל:

שבשעה שנזדווגו יוסף הצדיק ע"ה ויהודה, להורות לדורות, לכל נשמות ישראל, את סגולת ומעלת השבת,

המכפרת את חטא מכירת יוסף הצדיק ע"ה, ומביאה לתיקון חטאו של אדם הראשון, וממילא מסלקת את עול שיעבוד הגלויות ²²⁴,

אזי, נעשה "שלום", בעולמות העליונים והתחתונים. ודוק.

ובוודאי, שכאשר נתחזק הַדֶּק הַיָּטֵב - הַיָּטֵב הַדֶּק, בעניין שמירת שבת קודש,

ונזכה, למעלת ²²⁵, "עֲשֵׂה שְׁלוֹם בְּמִרְמִיּוֹ",

אזי, תתקיים בנו הברכה, "הוא בִּרְחֻמִּיּוֹ יַעֲשֶׂה שְׁלוֹם עֲלֵינוּ, וְעַל כָּל עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל, וְאֶמְרוּ אָמֵן".

יתן ה' יתברך, ונזכה לזה. אמן.

²²³ ותרגום דבריו הקדושים:

בא וראה, אין העולם עומד, אלא על שלום!

כְּשֶׁבִרָא הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא אֶת הָעוֹלָם, לֹא יָכֹל לְהִתְקַיֵּם וְלַעֲמֹד, עַד שֶׁבָּא וְהִשְׁרָה עָלָיו שְׁלוֹם.

ומהו?

שַׁבָּת!

שְׁהִיא שְׁלוֹם הָעֲלִיּוֹנִים וְהַתַּחְתּוֹנִים, וְאֵז עֲמֵד וְהִתְקַיֵּם הָעוֹלָם.

ומי שְׁחֹלֵק עָלָיו, יֵאבֵד מִהָעוֹלָם.

²²⁴ וכמו שנתבאר לעיל באותיות ד'-ה'-ו'.

²²⁵ איוב, כה' - ב'.

"וְצִתֵּיתִי לָהֶם בְּבֵיתִי וּבְחוֹמֹתַי יָד וְשֵׁם"

- הגה"ק רבי רפאל משה אלבאז בן רבי שמואל זיע"א
- הגה"צ רבי דוד מסעוד עובדיה בן אסתר זיע"א
- הגה"צ רבי חיים וואלקין בן צביה זיע"א
- הגה"צ רבי משה איבגי בן אסתר זיע"א
- רבי אברהם איבגי בר רחמה זצ"ל
- רבי שלום איבגי בר רחמה זצ"ל
- צורי (צורישדי) גניש ז"ל בן יולנדה תחי'
- אפרים (אפי) ביתן בן קונפיטה ז"ל
- משה חיון בר קוקה ז"ל
- דב לוסטרניק בר אביבה ז"ל

~~~

- הצדקת מזל טוב אלבאז (לבית סודרי) בת רבקה ע"ה
- הצדקת מרים רמו עובדיה בת אסתר ע"ה
- הצדקת ברוריה מויאל בת חוה ע"ה
- זוהרה פרץ (לבית כהן) בת רחל ע"ה
- מזל טוב סיגלר (לבית עובדיה) בת זוהרה ע"ה
- רחל עמוס (לבית מלכה) בת אסתרלייה ע"ה
- נחמה נעמי דידי (לבית מלכה) בת אסתרלייה ע"ה
- אליס חוה עישה לוי (לבית סיבוגי) בת גרסיה ע"ה
- אריקה ביננבאוס ע"ה (לבית פינקסוביץ) בת יוסף וברטה שיחי'
- חנה אילוז בת פרחא ע"ה
- איילה בת נעמי ע"ה

לעילוי נשמתם הטהורה

של הקדושים אשר נרצחו על קידוש ה'

בחג "שמחת-תורה" תשפ"ד